

Szappan a málló betonon

[2011. március]

1

Nézze, valami köze Dürerhez mindenképpen van, mondja az illető; több száz képet átvizsgáltak, az augsburgiak nem lehetnek, azok lelkiismeretesen betartották a határaikat, mondja a recsegő, dohányos hang – köpcös, alacsony, őszes-borostás hang, talán a kertben, netán könyvtárában jön-megy háziköntösében, miközben beszél, említette is a hívás elején, hogy éppen csinál valamit, jó, mégsem bánja, beszélhetnek, beszélgessenek. A hang felfedi az ötvenes évek egyik esetét: egy bizonyos hagyatékból (közreadhatatlan név) került meg szignált előtanulmánya egy ismert, jegyzett Dürer-táblaképnek; ennek a szénrajznak magyarországi fellelése ismeretlen a szakma előtt, a hang homályban tartja felbukkanásának körülményeit, erről nem tud a szakma, a hang ajándékba adja az infót, a hang, meglehet ott volt ennél a bizalmas előkerülésnél, sejtetően, vélhetően (vagy mégse); az érces, derűs, okos hang szerint a rajz az ötvenes évek végén, Ausztriában bukkant fel újra, ötvenhatban csempészte át valaki a határon, avagy valakik, de hát, Endres esetében hiányoznak a csempészett, azonosító erejű előtanulmányok, az ötvenes évek, a kuláctalánítás káosza, a kitelepítések sem hoztak Endres Dürer (a feltételezett ábrázolt személy) számára újabb fejleményt. A fül, figyelembe véve a fület – próbálkozik a hívó a hívottnál, a vidám, élénk, ámde bár éltes hangnál, háziköntösnél –, megemlíteném a fület, kezdeményezi a hívó –, mit gondol, összevethető Dürer más munkáival ez a fül?, számos portréján viharzanak a fülek, drámaiak, zavarbaejtően mozgalmasak a fülek, háborognak a fülek, minthogy azokra kevesebb figyelem esik, alig veszi számításba azokat valaki, a kidolgozott, vad perifériákat, bármi megtörténhet ezeken a füleken – mit gondol, Endres füle összevethető? A cimpánál elvész a térbeliség, alig szervül a nyakhoz, kezdő, félénk megoldás, ahogy síkban marad, mégsem zavaró, egyáltalán. A hívó fél megemlíti a borostás, kopaszodó hangnak a félarcok különbözőségét is: egy füzetlappal letakarva Endres heraldikai bal oldalát, feltáruul komor félarca, meglehet túlzás komornak nevezni, inkább kevésbé bizakodó (valami rágja, rontja e kedélyt), csalódott(?), kételkedik a jövőben; a füzetlap segítségével előhívható Endres borongós szájjuga és tányéraljú jobb szeme, a kibukkanó alsó szemfehér – érdekes lehet számításba venni előrefeszülő légcsővét, ez utalhat jódhányra. A füzetlap trükkel előhívható az ellenkező érzélem, felfedhető, mi van a mosoly takarásában (esetleg kisujjal vagy kurzorral, mely éppen kifedi a száj felhúzott felét, ez a módszer átütőbb eredményt hoz, és az átalakulás mértéke, melyet az arckifejezésben, az érzelmekben e jelentéktelen kifedés előidéző, tudatos szerkesztésre utal) – lehetséges, veti közbe a dohányos hang –, szóval a mosolynak hisznek, a derűnek, többnyire; a mosoly mindent visz, pedig ott koppan a másik, a rosszallás, némi irigység; a mosoly truváj, elfertőzi az egész arckifejezést, rövid vonal, és ennyire hat, átjárja a levertség amúgy szilárd viszonyrendszerét; az öcs kegyes a bátyhoz, Albrecht, Endres derűje mögé húzódva festi meg, mit gondol róla. Kitakarva arcából a mosoly félcentijét, visszaállítva Endres szimmetriáját, kevésbé vonzó a kényeztetett fiú, magába fojtott irigységével, méltatlankodásával – szemöldöke zokon vesz; mégis maradva a Dürer szerinti derűnél, ha ugyan Dürer, minthogy vitatva van, ha ugyan öcs, ha ugyan báty, amennyiben család, noha az anya portréján is ott az Endres-féle, igaz, ott már ijesztően düledt szem, erőteljesebben felfutó szemfehér, mely együtt evez a szemöldök hasonlóságával; mindez Endresnél még igéző. Nézze, veti közbe az egyre barátságosabbá váló hang (a kezdeti tartózkodás, a kissé alkalmatlan időpont miatti rejtett méltatlankodás helyére nyílt jó kedély kerül), nézze, ilyen hasonlóságokkal érdemben nem számolhatunk a szerző azonosításánál. Értem, mondja a kérdező, a hívó fél, másra térve, újra az arc két féltekéjére: a kitakarások által az egyik oldal komornak mutatkozik, a másik sugárzó, együtt, a két érzélem összekeveredében minduntalan fölülkerekedik a derű, így hozzásegít észlelnünk az észlelésünket, a mosoly jelentéktelen íve bekebelezi az egész arcot – valamennyi jelenlévő más irányú erő ellenére –, a keserű szájjug ellen törekszik, sikeresen, a mosoly stratégiája eredményesebb, a megbántott szájjív gyenge marad, alul marad, pedig optikailag nincsenek megkülönböztetve a retinánkon, mégis bedőlünk a vidámságnak, erősebb inger, a látásban jelentkező érzelmi vezetők az öröm ösvényeire húznak, eltiporják a keserűséget, ez a csapásirány. A hang hallgat, félreértés következik: igen, teszi hozzá aztán – talán –, bár nem hiszi, hogy két festő dolgozott volna a képen, a hang itt valamit elértett, őt a szerzőségi kérdés vezeti a félarcok értelmezésében. És a mosoly? –

kérdezi a hívó fél –, a mosoly, nemde szokatlan; nincs jelentősége, háritja a hang, a mosolynak nincs attribúciós szerepe. A hang, az egyre imponálóbban férfias hang bátorító: kezelje Dürerként, minden további nélkül; hát igen, már beleéltem magam, közli a hívó fél, arra vágyom (miközben személyes ismerettségre is vágyik az impozáns tájékozottságú, atyai hanggal), arra vágyom, hogy Dürer legyen, noha mit számít; ungewöhnlich, úgyszólván, így mosolyognia a képen egy nürnbergi fiúnak akkoriban. Miért nincs jelentősége? A mosoly behozatali árucikk Nürnbergben 1500 körül, itáliai áru: trade me, szólította fel Dürert itáliai útján a mosoly – esetleg egy családi darabon megengedhető, félmosoly gyanánt illetve az amúgy kedvetlen arckifejezésbe, ajánlotta Dürer a mosolynak; nem sikerült tartós, hosszútávú szövetséget kötniük, ha ugyan ő kötötte ezt, itt, Endres esetében, hol a száj egyik fele amúgy is képtelen követni másik felét a kérdésessé tett mosolyba. Nincs szignálva, datálva. Se név, se idő. Endres látszólag nyugodt (talán tizenkilenc éves), Dürer (ha ő), a finom krétaalapot használja középtónusnak, ebből lesz arcszín, Endres, a nürnbergi monalisa arcszíne.

A hívó elbúcsúzik a hangtól, leteszi, álldogál a portré félarcnyi derűjében, az egész arcot figyelembe véve egy tizenhatodik századi nürnbergi fiatal labilitásában – az érzelmi katasztrófák földjén, ahogy Dr. J. mondaná, a kerti törpék földjén, ahogy Hörl, nürnbergi Dr. habil mondaná, és mondja is, ezen a ki tudja mióta jódhiányos földön. Endres D., a nemzeti jódhiány esetleges áldozataként, derűről búra váltó félarcai ihletett összeillesztőjének jóvoltából, most itt, ebben a fővárosban, 142-es leltári szám alatt.

2

Endres, olyan vagyok, mint te, újraegyesített félarcaiddal; többször hívtam a szakértődet, egyszer sem vette fel, így hát elmulasztott szakérteni téged, Endres, így én sem mondhattam el neki, hogy beteg vagy, strúma kezd kifejlődni rajtad, benned (szerintem), emiatt időnként rosszkedvű vagy, sőt gyakorta, aztán meg jókedvű, valameddig. Öcséd látja ezt és megérti, tapintatosan észrevette bajodat, kedélyed aszimmetriáját, a szakértőd, nem tudom, mit szólna ehhez, ha felvenné, de nem veszi fel, talán elutazott, és te is elutaztál, éppen oda, ahová én is nemsokára, a Távol-Keletre, ahová egy képeslapot vittem rólad, múzeum shop souvenirrt, hogy velem legyél valamiképp, és most ott vagy, jobbanmondva már visszajöttél onnan, mint utóbb kiderült, még a raktárban tartanak, nem kerültél a helyedre; állítólag bevisz valaki, megnézhetlek szokatlan körülmények között; mégsem visz be, nem hívott vissza, azt mondta, leegyezteti, hívjam újra, esetleg összejön, figyelmeztetett, amennyiben elfelejtene jelentkezni, hívjam, esetleg bevisz, netán ott leszek; Te már bent vagy, gyorsan visszakerültél helyedre (bármikor megnézhetlek, már felesleges bárkinek is bevinnie), Kossuth Lajos rendelkezésére olvasztottak be ide, közölte valaki, akit csak úgy vaktában hívtam fel, ő felvette, és hivatkozott a kartonodra, van kartonod; tehát Kossuth intézkedett felőled, valahol szerepel, fel van tüntetve ez a tény, még erre is gondja volt, ideje, figyelme volt Kossuthnak, legnagyobb gondja mégiscsak öcsédnek volt rád, megértette arcodat, kettős természetűségedet, ez fontos, a családban legalább egyvalaki tisztában legyen velünk – én például ezt nem mondhatom el magamról, és természetesen te sem mondhatod el rólam, úgyszólván.

3

Régóta nem álmodom, számban keserű ízzel ébredek, fontolgatta Helen, miközben besétált az üvegcsilláros, tükörfalú, parkettázott váróterembe (*mondjuk, olyan, mint egy balett-terem, majdnem olyan*). A parkettát kikoptatta az egymást követő turnusok sáros, havas topogása, jövés-menése. Akik idáig eljöttek, valamennyien a tengerhez igyekeztek, a hajóállomásra; Helen igyekezete is hozzáadódott mindannyiukéhoz, ez a halk, mégsem enyésző, fészengő kis igyekezet. Kezdett megtelni a terem, beáramlott a cirkusz- és varieté-tagozatról egy balett-társulat, ők valamilyen rejtett okból kifolyólag erre a tagozatra tagozódtak, és elhozták magukkal Andrejt, valamint Mihailt, a hiperaktív balettkreket, két szép szál, kiművelt járású fiút, kik, civil mozgásuk nem lévén, balettlépésekkel vonultak az ablak alatti padok felé – lepakolták poggyászaikat. Rövid időre nyugton maradtak a fényesre ücsörgött padokon, majd fölpattantak, pasztózan körbejártak, folyamatosan koreografálták magukat, óhatatlanul a tükrökbe néztek, igazítottak tartásukon, csiszolgatták mozdulataikat, és mindeközben felfedezték Helent. Talán a tajga egyhangúsága tette vagy a zsúfolt büfé, a kifogyott, a nem létező üdítő- és szendvicskészletek, a teáért, savanyú káposztáért várakozók hosszú sora, vagy az a fél nap, melynek elébe néztek a

vonatindulásig, itt, a tükörteremben; mindegy is, miért, Andrej és Mihail Helenhez lépett. Pajkosan demi pliézték, illegetek-billegtek Helen előtt, kedves princessz, szóltak oda vígan Helennek, aki bosszankodott ezen a viselkedésen, és reflexszerűen ölébe húzta barna kezításkáját – ez a jelentéktelennek tűnő mozdulat volt az, ami a balettikrekben komoly hangulatváltozást idézett elő, elkomorultak, úgy értelmezték ezt a laikus mozdulatot, mintha Helen feltételezése szerint széptevésük voltaképpen a barna kezításkára vonatkoznék, mintha avval terveznének valamit, el akarnák lopni tán, jöllehet Helen védekezésül húzta ölébe, pajzs gyanánt a tolakodó balettikrek miatt, csakhogy ennek elmagyarázására nem kínálkozott lehetőség, ez már amúgy lett értelmezve az emígy helyett, a balettikrek megsértődtek, elsápadtak, gondolván, hogy Helen, kit az imént hancúrozva princesszüknek neveztek, és könnyű barátkozást reméltek az előttük álló tizenkét órányi időtartamra, szóval Helen egyszerűen tolvajnak nézte őket. A helyzet előállta kizökkentette Andrejt és Mihailt a balettmozgásból, a feszes tartásból – esetlen, közönséges várakozókká kopasztotta őket Helen egyetlen, elővigyázatlan, átgondolatlan mozdulata.

Bőröndök, rongyba, nejlonba csomagolt, spárgával áttekert dobozok, szatyrok, sporttáskák és elegánsabb, gurulós poggyászok. Készülődés a felszálláshoz.

Felkerültek a cizellált szerelvényekre, műperzsa futószőnyegen süppedeztek, émelygős ornamentikák, csipkefüggönyök között kajtatták a megfelelő kupékat, kraszivaja vonat, mindezek az extrák együttvéve sem hatástalaníthatják a tajga egyhangúságát, minek okán Andrej és Mihail, a hiperaktív balettikrek, mégiscsak Helennel való újrapróbálkozáshoz folyamodtak. Andrej részéről demi plié, sasszé, szabad-e, lehet-e, nyugodjon meg, princessz, ugye, milyen lenyűgöző a táj. Igen, lehet, felelte Helen, szerette volna kiengesztelni a balettikreket, igyekezett megengedő lenni szertelenségeik vonatkozásában. Mit lát, drága princessz, kérdezősködött Andrej, az iker szóvivő – Mihail nevetgélt hozzá, óriási vádlíját keresztbe vetve, kifogástalan spiccben tartva lábfejét, valamelyeset előrenyújtva hatalmas, pihés nyakát, hogy Andrej mellől kikukucskálhasson Helen felé, aki következőképpen válaszolt a feltett kérdésre: Mit látok? Mit látnék. Szürke földet, síkságot szúrós füvekkel, zúzmarás szálkákkal, ezt látom jelenleg. Szeretne többet is látni? – kérdezte Andrej. *Szeretnék, jó lenne.* Andrej belső zsebébe nyúlt, és előhúzta kopottas színházi látcsövét: parancsoljon, princessz. Felsejlett a szabad szemmel nem látható dolgok köre, barna kalyibák tűntek elő a szó szerinti semmiből, trágával feltapasztva az ablakok magasságáig – a trágya véd a hideg ellen, a nők minden nap továbbtapasztják az állatok odaszarta meleget, a tajgán még a szart is megbecsülik; e nők az elhagyott kultúrház zöld brokátfüggönyéből varrtak maguknak melltartót, bugyit, ez egy öko település, bio házak, öko falu, ma már Helen így fogalmazna – mindent visszaforgatnak, a minden mindenét (amindenét), végül önmagukat is visszaforgatják a sárba; évezedes fagyott sár, ami ha felenged a rövidke tavasz-nyár beköszöntével, járhatatlanná teszi a vidéket, és bakancsokra, csizmákra kötözött deszkalapokkal lehet közlekedni, megközelíteni, amolyan sárlécekkal, bár azokkal is legfeljebb ideig-óráig, míg a léptek fel nem hordanak több kilónyi iszapot a deszkákra, és akkor le kell azokat vetni, megállni a sárban, lábszárig süppedezni és ott maradni. Ebben a kinyilatkoztatott sárban elsüllyednek a lovak, szép lassan lesüllyedeznek a házak, valamennyi dolog a sár felé gravitál.

Hulla- meg trágyszag mindenfelé. A hó már olvadt, sárral vegyült össze, és a sötétben, úgy éreztem, vértócsákba lépek.

Andrej színházi látcsöve egyelőre elfedte az orosz sár szimbolikáját, Csehov mondatai jóval később egy vadonatúj tér-időben jelentkeztek Helennél, aki feszes izomtónussal szorította a látcsövet, vizsgálta az ínséges házacsákat, és arra gondolt, hogy az enyhülés beköszöntével a trágya leolvad a kalibák faláról, és a napfény majd bevilágít az ócska, dohos szobák eldugott sarkaiba, az öröm és a hála ficakjaiba. Andrej átvette a látcsövet, körülbelül tisztában volt avval, honnan tért vissza Helen a szabad szemmel látható világba, jöllehet a szem szabad, bárhová nézhetünk, révedezhetünk a tajgán, a színházi látcső Helen

vélelmezése szerint mégiscsak az illegalitásból kerülhetett elő – Andrej szamizdat belső zsebéből; a nézés örömét rejtegette szíve fölött az iker, ebben a célhoz, desztinációhoz kötött robogásban, melyből kilépni amúgy sem adódott volna mód, privát utakat nyitni a tajgán, ahol eredendően nem is létezett út, bárhová való eltévedezés, letérhetés a kijelölt nyomvonalú haladásról. A vonat szelte a végtelen prérít, azaz tajgát, hát nem éppen ugyanaz. Szelte. Helent megnyugtatta a vonatablak adta keret, így látta jónak, mozizni kicsit, kívül lenni, átban lenni, áthaladni, és balsejtelemmel töltötte el, amikor a vonat váratlanul, nyikorogva megállt.

Kizökkentünk az átsuhanásból, belepottyantunk a tajgába, holott a tengerpartig már egyetlen megállót sem jelzett a menetrend.

Andrej kihasználta a lehetőséget, leugrott, erőszakosan magával vonva Helent. „Önök azonnal szálljanak vissza a szerelvényre, itt nincs mód egyénieskedésre, a vonat bármikor elindulhat, és akkor Önök itt maradnak!” Önök, itt – rivallta a szerelvényfelelős, nagydarab nő a vonat lépcsőjén lógva, kapaszkodva, vasutastáskájában matatva; elővette zsebtükrét, nézegette magát kicsit oldalról, aztán a homlokát, majd billentve a tükör állásán, megfigyelte vörösre rúzsozott, cserepes ajkait; a tükörrre lehelt, melléhez dörzsölte és eltette, tűzött egyet szőke hajfonatán, melyet hátul vastag koszorúba tekerve hordott, távolkeleti viselet szerint. Andrej figyelmen kívül hagyta a vasutasnő száraz hangját, és szökelett, karjában a megszeppent, suta, merev tartású Helennel, aki világeletemben idegenül érezte magát színházi közegben, mindenestül utálta a színházat, és utálta, ahogy Andrej használja a testét, mármint a saját testét, jóllehet Helen testével egyetemben, azonmód Helen testét is használatba véve, és Helen utálta, utálta szökellni magukat, utálta teste hasznavehetőségét az expressz utazóközönsége előtt: hülye Andrej.

Andrej éppen csak belecsípett abba a fantáziába, melynek forgatókönyve szerint az utolsó pillanatban feltuszkolja Helent a vonatra, a vonat szigorúan továbbhalad, és ő éppen olyan szigorúan véve ott marad, egyedül, szaporán kapkodva ijedtében a hideg levegőt, szíve ugrálni kezd, nekivág a tajgának, csak úgy megy valamerre, mondjuk, a zöld melltartós nők felé, aztán káromkodásba fog, és amikor több trágárság nem jut eszébe, csak annyi marad, hogy nevéssen; amikor abból is kifogy, csend lesz, távoli ködkürtök hangja sejlik fel, bizakodni kezd – innen pár nap a tenger.

Teát hordtak körbe a vonaton és darálthúsos tésztát savanyú káposztával. Helen az izgalomra való tekintettel bőségesen beevett a húsos tésztából, később émelygés tört rá, amely időnként csillapodott ugyan; Andrej vodkát ajánlott, Helen elfogadta, attól kicsit jobb lett, semmi vész; később újra bejelentkezett az émelygés, erősebben, mint annak előtte, egyre szarabb lett, több mint szar, ijesztően rossz. Andrej sima, színpadias kis gyomorrontásként kezelte Helen ájulási kísérleteit. Helen kivonszolkodott a mosdóba, szédülve a vécé fölé hajolt, nézte a száguldó talpfákat, biztosan beledöglöm, ha nem sikerül hánynom, vélekedett – mindig is rossz hányó volt; mélyen torkába nyúlt, erre valamennyi rejtett, belső izma összmunkába kezdett, és együttes erővel kihajították Helenből a darált hússal töltött batyukat. Emésztetlenül zúzódtak szét a talpfákon. Élete első hánnyása volt. „Minek jöttem ilyen rohadt messzire?”, korholta magát Helen.

Andrej helyközi megállóban lebonyolított jelenete a kupéba vonzotta Zsanpiert, aki már két hete vonatozott, szuperszkij szamalját nála kimaradt, nem úgy Helennél, nahát, Zsanpier, a verzatil újságíró beóvakodott álmélgodni, beszélgetést kezdeményezni; kedveseim (ilyen modorosan, fontos a modor), kezdte Zsanpier, miközben mélyen Jaane szemébe nézett, aki Helen rosszullete alatt jutott be Andrejhez; egy esetleges öngyilkossághoz semmiképpen se válaszd a fürdőkádat, nehéz takarítani, utálom takarítani, ezt az anyám kötötte a lelkemre, súgta éppen Jaane Andrej fülébe. Zsanpiernek alig titkoltan, büsztra megtetszett a zizegő kanadai lány, amit Jaane azonnal észrevett; ha most a tengerparton lennénk, gondolta bele Zsanpier tekintetébe, akkor Andrejnek is tetszenék, nem csak neked. Zsanpier valahogy levette Jaane kósza gondolatát, és önkéntelenül megnyalta a szája szélét. Jaane kiment cigizni. Andrej ez idő alatt észrevételezte, hogy Jaane kizárólag a mamáról mesél. Mi lehet a papával, kérdezte, a papáról nem esik szó. Visszajött Jaane, saját kupéjából áthozta bőröndjeit, költözködött. Sok vodka fogyott. Andrej ennek hatása alatt elárulta titkos balett-tervüket: az első yokohamai fellépés után kiválnak a társulattól, Tel-Avivba utaznak, tánciskolát nyitnak tehetséges fiatalok számára. Szép terv, hümmögte Zsanpier. Jaane

elhallgatott, kibújt bakancsából, és az ülésen Andrej csípőjéhez túrta meztelen lábfejét. Neked, Zsanpier, mik a további terveid? – kérdezte Helen.

4

A hajó egy órányira járt bent a tengeren, felengedett a köd, egyre párasabb és melegebb lett a levegő, lekerültek a bundák, felkerültek a fürdőruhák, megtelt a hajó medencéje. A hajóút három napja alatt Andrej és Mihail nem bukkant fel a fedélzeten, a hajó ebédlőjében sem – eltűntek, érthetetlenül. Hosszasan várakoztunk a dokkolásnál, szándékosan a sor végére maradtam, a balettikrek késlekedtek – eleve nem is voltak a hajón; hosszan dokkoltunk, kiforgatták a zsebeket, félbehagyott kolbászos szendvicsek után kutattak; lekerültem a hajóról, csomagokkal ácsorogtam a kikötőben, vártam, toporogtam, hátha előkerül Andrej és Mihail; a balettikrek nem szálltak le a hajóról. A társulat rég elment különbusszal. Nekivágtam a párás kikötővárosnak, egy ideig még hallottam a hajókürtöket, napokig imbolyogtam (Andrej, mégsem vagy hülye, sajnálom az egészset). Majd neki más városoknak, puritán szállásoknak; Frida, a német lány, hideg vízben mosott haját minden nap a folyosó végi közös falicsap alatt, Frida valamelyik reggel bekopogott, feltápászkodtam a földről, ajtót nyitottam, kezet nyújtott erős kézfogással, majd meghatottan magához szorított. A magyarok tegnap átengedték a kelet-németeket, lelkesedett Frida, benne van a lapokban, a japán tv-csatornák is közvetítették. Akkor nem értettem pontosan, mi az, ami Fridát ennyire közel hozta. Este beültem egy jollibee-be, csirkés szendvicset ettem, vártam valakit, és azon az utcai plakáton, amire egészen jól ráláthattam a jollibee ablakából, Endrest vettem észre, azt írták, Yokohama után Tokióban lesz kiállítás. Valószínűleg fejlemény. Vettem még egy csirkés szendvicset, késtem, kezdett esteledni, a gyorsétteremben fogyott a hely, kétszemélyes asztalnál ültem, foglaltam a helyet, nem jöttek, el kellett vennem a táskámat, szabaddá tenni a széket. Egy európai fiú ült le, shék volt a tálcáján, gondoltam, siet; honfitárs volt. Véletlen egybeesés. Kifejezetten egybeestünk, amennyire lehetséges, eltekintve szálláshelyeinktől – az egykori olimpiai faluban laktam; füstöltek a légkondik, üvöltöttek a kabócák, lucskosra izzadtunk az emeletes ágyakon, és a közös zuhanyzó beton platformján elejtettem a szappant, nem volt gusztusom utánanyúlni, elvesztem, elcsúsztam, épp úgy, mint a betonra zuhant szappan, beleragadt, karcolós, málladozó betonszemcséivel, ez volt a különbség köztem és a fiú tiszta, szépen felépített múzeumi egzisztenciája között; noha, ha mindketten éppen akkor jöttünk el ilyen messzire, amikor otthon a nagy dolgok történtek. Esteledett. Mutattam a fiúnak Endres plakátját, a telihold Samsung-reklám gyanánt olvadt Yokohama neonfényei közé, mutattam Endrest, elővettem a múzeumi képeslapot. Zavartan a képeslapon ingatta tekintetét, ő sem tartott valószínűnek ekkora egybeeshetést. Rövid szótlanság után elfedte magát: ezt a képet kísérem. Minden alkalommal, amikor utazik a kép, elkíséri valaki. Endres sokat utazik, elég gyakran kéri el más múzeumok, ezek a múzeumok közötti tranzakciók, nagy a nyomás, akarják, hogy jöjjön ez vagy az a kép; a kísérő ott van a kép megérkezésénél, kicsomagolásánál, becsomagolásánál, tanúsítja, ha netán sérülés történt, ilyesmi ritkán fordul elő, majdhogynem soha, alig van esély rá, annyira vigyáznak, most én vagyok az, aki vigyáz, mondta a fiú. Endres elhozott magával. Ha ugyan Endres, vetette oda a fiú; már éppen menni készült, sietett, még kérdezni akartam, de nincs ideje, esetleg úgy tesz, mintha elfoglalt lenne, belenyugodtam, jó, menjen, nem tartóztatom, ha közömbös, és lazán eltekint ettől a szokatlan helyzettől, nem kíván elmélyedni a mi véletlenülünk térgeometriájában, úgy tesz, mintha felesleges lenne megoldást keresni, menjen hát, tudomásul veszem; erre mégis elkezdett mesélni Endresről, mintegy dacból, mivel belenyugodtam érdektelenségébe, elengedtem a helyzetet, emiatt utánakapott, magához húzta, el ne eressze őt akárki, ilyen egyszerűen. A képen ábrázolt személy kiléte kétséges, a szerző is kétséges – ekkor a borostás hang közbevágott, részben helyeselt, ám újból megerősítette, hogy több száz képet megvizsgáltak, fellelni kívánva egy újabb, lehetséges, szóba jöhető szerzőt, hiába – nem is annyira jó kép ez, hümmögött a recsegő hang. A fiú figyelmen kívül hagyta az őszes, borostás hangot. Magas homlokú, szőke fiú volt, világosbarna szemű, kicsit lassú beszédű, lassú mozgású, éppen időszerű sietsége ellenére nehézkességbe süppedt, a kényeztetett, széltől is óvott megszülöttek nehézkességébe. Próbáld felidézni Endres Dürert, ajánlotta a fiú – és ne figyelj a borostás hangra –, miközben kidobta műanyag poharát, és indult a jollibee kijárata felé; két szignált rajzra gondolt, egyiken Endres elfordul, majdnem háttal van, magas, fodros gallérú inget hord (golyvás a nyaka), kalapot visel, a másikon félprofilban, hálóval a fején, kalap nélkül; azt a jellegzetes hálót a kalap alatt hordták, összefogta a haját, magukon tartották, amennyiben még készültek valahová, hogy induláskor ne kelljen bajlódni a hajjal. Endres ezeken egy elég

jó kiállítású, jóképű fiú, vetette közbe atyaián a borostás, nyugdíjas hang – na igen, tényleg az, ebben ugyan mindketten, vagyis mindhárman egyetértettünk, ámde a fiú kitartott amellett, hogy ez, itt, az utcai hirdetőtáblán, a képeslapon és az eredetin, amit a fiú elkísért, nem lehet Endres Dürer, nincs hasonlóság; a fiú zokon vette továbbá a kopaszodó hanggal megkezdett beszélgetést, minthogy a hang csupán hang, miközben ő maga, a fiú, egész valójával megjelenik, udvariatlanság ilyenkor félrevonulni kettesben egy kedélyes, nyugdíjas hanggal; sértődött lett, neheztelni kezdett – kb. tíz perc alatt kiépítette ismerettségünk érzelmi színterét: kérette magát, meggondolta magát, fölül helyezkedett, közönyt színlelt, zokon vett, megbántódott, beszólt, leereszkedett. Tisztogatni kezdte szemüvegét – ápolt kezek, manikűröztet; rémlett, mintha valami meggondolni való lenne ezen: Kár, hogy Endresen eltűnnek a kezek, valaki elbliccelte Endres kezeit (valyon ki?). Hol vannak azok a jellegzetes, elrajzolt düreri kezek? Bármilyen lehet, szólt hozzá újra a kedélyes, borostás hang, nyugodtan kezeljék Dürerként.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Karay Katalin

Látó Szépirodalmi Folyóirat